

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджено сучасні підходи до оптимізації логістичних процесів будівельних підприємств в умовах нестабільного економічного середовища. Обґрунтовано необхідність комплексного вдосконалення системи управління логістичними процесами шляхом оптимізації управління запасами, постачання, матеріальних потоків та впровадження цифрових технологій.

Ключові слова: логістичні процеси, оптимізація логістики, будівельне підприємство, управління запасами, цифровізація, ERP-система, матеріальні потоки, логістичний менеджмент.

Abstract

The article examines modern approaches to optimizing logistics processes at construction enterprises under conditions of an unstable economic environment. The necessity of comprehensive improvement of logistics process management through inventory optimization, supply management, material flow management, and the implementation of digital technologies is substantiated. The proposed approaches are aimed at improving logistics efficiency, reducing logistics costs, and increasing the competitiveness of construction enterprises.

Keywords: logistics processes, logistics optimization, construction enterprise, inventory management, digitalization, ERP system, material flows, logistics management.

Вступ

У сучасних умовах господарювання ефективність діяльності будівельних підприємств значною мірою визначається рівнем організації логістичних процесів. Зростання вартості будівельних матеріалів, порушення традиційних ланцюгів постачання, ускладнення транспортного забезпечення та необхідність оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища обумовлюють потребу у впровадженні сучасних підходів до управління логістичною діяльністю. Особливої актуальності зазначена проблема набуває в умовах воєнного стану, коли своєчасність забезпечення будівельних об'єктів ресурсами безпосередньо впливає на дотримання календарних графіків виконання робіт та фінансові результати діяльності підприємства [1].

Сучасне управління логістичними процесами передбачає не лише організацію матеріальних потоків, а й інтеграцію інформаційних технологій, автоматизацію логістичних операцій, оптимізацію запасів та координацію взаємодії всіх учасників ланцюга постачання. Саме комплексний підхід до оптимізації логістичних процесів дозволяє скоротити витрати, прискорити оборотність ресурсів, підвищити якість логістичного сервісу та забезпечити конкурентоспроможність будівельного підприємства [2].

Результати дослідження

Логістичні процеси будівельних підприємств розглядаються як один із ключових чинників забезпечення ефективності використання матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів. Їх результативність безпосередньо впливає на дотримання термінів виконання будівельних робіт, рівень логістичних витрат, оборотність ресурсів та конкурентоспроможність підприємства. На відміну від підприємств промисловості, будівельні організації здійснюють діяльність одночасно на декількох будівельних майданчиках, що значно ускладнює процеси постачання, транспортування, складування та координації матеріальних потоків [3].

Одним із найважливіших напрямів оптимізації логістичних процесів є удосконалення управління запасами. Будівельні матеріали формують значну частину оборотних активів підприємства, тому їх надмірне накопичення призводить до збільшення витрат на зберігання, відволікання оборотних коштів та уповільнення оборотності капіталу. Водночас недостатній рівень запасів може стати причиною перебоїв у забезпеченні будівельних майданчиків ресурсами та порушення графіків виконання робіт. Саме тому сучасні наукові підходи передбачають використання систем нормування

запасів, ABC-аналізу, прогнозування потреби у матеріалах та постійного контролю їх використання [1].

Не менш важливим напрямом удосконалення логістичних процесів є оптимізація системи постачання. У сучасних умовах нестабільності ринку будівельних матеріалів підприємствам доцільно здійснювати оцінювання постачальників за критеріями надійності, своєчасності виконання договірних зобов'язань, якості продукції та рівня закупівельних цін. Ефективним інструментом підвищення стійкості логістичної системи є диверсифікація джерел постачання, яка дозволяє мінімізувати ризики перебоїв у забезпеченні ресурсами та забезпечити безперервність будівельного процесу [2].

Суттєве значення для підвищення ефективності логістичної діяльності має цифровізація управління логістичними процесами. Використання сучасних інформаційних технологій забезпечує автоматизацію обліку матеріальних ресурсів, оперативний контроль за рухом запасів, інтеграцію інформаційних потоків та підвищення обґрунтованості управлінських рішень. Одним із найбільш ефективних інструментів цифровізації є ERP-системи, які забезпечують інтеграцію процесів закупівель, складського обліку, управління запасами та виконання будівельних проєктів у єдиному інформаційному середовищі. Це дозволяє підвищити оперативність прийняття управлінських рішень і скоротити логістичні витрати [4].

Важливою складовою оптимізації логістичних процесів є інтеграція інформаційних потоків між структурними підрозділами підприємства. Оперативний обмін інформацією між відділом постачання, виробничими підрозділами, бухгалтерією та керівниками будівельних об'єктів сприяє підвищенню точності планування закупівель, своєчасному коригуванню графіків поставок та ефективнішому використанню матеріально-технічних ресурсів. Комплексне використання цифрових технологій дозволяє скоротити тривалість логістичного циклу, підвищити прозорість логістичних операцій та мінімізувати кількість управлінських помилок [5].

Узагальнення сучасних наукових підходів дозволяє стверджувати, що підвищення ефективності логістичних процесів будівельних підприємств повинно базуватися на комплексному поєднанні удосконалення управління запасами, раціоналізації системи постачання, цифровізації логістичних операцій та інтеграції інформаційних потоків.

Висновки

Таким чином, сучасні умови функціонування будівельних підприємств вимагають комплексного вдосконалення системи управління логістичними процесами. Оптимізація логістики повинна охоплювати всі етапи руху матеріальних потоків – від планування потреби у ресурсах і закупівель до забезпечення будівельних майданчиків матеріалами та інформаційного супроводу логістичних операцій.

Практична реалізація запропонованих підходів сприятиме скороченню логістичних витрат, прискоренню руху матеріальних потоків, підвищенню ефективності використання матеріально-технічних ресурсів, зміцненню конкурентних переваг підприємств та забезпеченню їх сталого розвитку в сучасних умовах господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Камінська І., Каракулько О., Тарасюк А. Концептуальне підґрунтя і методичні положення з аналізування логістичних процесів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-33> (дата звернення: 20.05.2026).

2. Савицький Е. Вплив оптимізації логістичних процесів на ефективність комерційної діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-47> (дата звернення: 25.05.2026).

3. Криворучко О. М., Кривенко Л. Ф. Основні напрямки удосконалення логістичних процесів: реінжиніринг, оптимізація, автоматизація. *Економіка та управління національним господарством*. 2024. № 86. URL: <https://doi.org/10.18664/btie.86.310012> (дата звернення: 27.05.2026).

4. Штельмашук М. Цифровізація та автоматизація логістичних процесів: сучасний стан та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-193> (дата звернення: 28.05.2026).

5. Мащак Н. М. Оптимізація логістичних процесів підприємства на основі використання цифрових інновацій. *Академічні візії*. 2024. № 34. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1315> (дата звернення: 29.05.2026).

Коваль Наталія Олегівна – к.е.н., доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nokoval@gmail.com

Аксьонов Олександр Олександрович – здобувач групи 1Л-22б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Natalia Koval – Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: nokoval@gmail.com

Oleksandr Aksyonov – Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia